

Examen EV AA 17 januari 2018 uitwerking en puntenverdeling

Opgave 1 Stichting Herleefd Verleden (34 punten)

Vraag 1 (3 punten)

Geef, gezien de doelstelling van een organisatie zonder winststreven, een reden om naast de werkelijke resultaten van een boekjaar de begrotingscijfers op te nemen.

Antwoord

Op grond van RJ 640.305 neemt een organisatie zonder winststreven in de staat van baten en lasten de begrotingscijfers teneinde de werkelijke uitkomsten van een boekjaar te confronteren met de begroting. Hierdoor beschikken de stichting en de gebruiker over een hulpmiddel om de prestaties van de stichting te beoordelen. **3 p**

(De begroting is een financiële weergave van de voorgenomen activiteiten in een jaar. Begrote baten en lasten zijn gebaseerd op een te bereiken mate van effectiviteit en doelmatigheid. Aangezien een winst oogmerk ontbreekt, zal een zeker evenwicht bestaan tussen begrote baten en lasten. De begroting is daarmee een belangrijk stuurinstrument voor de beheersing van de activiteiten. **(1 p)** In aanvulling daarop bevat het bestuursverslag een overzicht van voorgenomen en werkelijke activiteiten, en bevat de toelichting een analyse van belangrijke afwijkingen tussen uitkomsten en begroting.)

Vraag 2 (10 punten)

Geef voor elk van de jaren **2016** en **2017** alle journaalposten naar aanleiding van de financiële feiten inzake de "Spinozareeks".

Antwoord

2016

Kosten voorstellingen (SBL)	5.400	
a/ Liquide middelen (B)		5.400

1 p voor gehele jp

Liquide middelen (B)	22.000	
a/ Giften en donaties (SBL)		22.000

1 p voor gehele jp

Mutatie bestemmingsfonds/ Exploitatieresultaat (SBL)	16.600	
a/ Bestemmingsfonds Spinoza (B)		16.600

1 p voor structuur jp, 1 p voor bedrag

2017

Kosten zaalhuur en vergoedingen acteurs en medewerkers (SBL)	38.200	
a/ Liquide middelen (B)		38.200

1 p voor gehele jp

Liquide middelen (B)	24.400	
a/ Baten verkoop toegangskarten (SBL)		24.400

1 p voor gehele jp

Bestemmingsfonds Spinoza (B)	13.800	
a/ Mutatie bestemmingsfonds/ Exploitatieresultaat (SBL)		13.800
1 p voor structuur jp, 1 p voor bedrag		

Bestemmingsfonds Spinoza (B)	2.800	
a/ Bestemmingsfonds (B)		2.800
1 p voor structuur jp, 1 p voor bedrag		

Vraag 3 (4 punten)

Geef voor **2017** alle journaalposten naar aanleiding van de overdracht van het theater en alle daarmee verband houdende gevolgen.

Goederen en diensten in natura dienen op grond van RJ 640.204 te worden opgenomen als bate en te worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Dit geldt voor zowel het theater als de notariële kosten.

Theaterpand (B)	250.000	
a/ Giften en donaties (SBL)		250.000
1 p voor gehele jp		

Afschrijving theaterpand (SBL)	5.000	
a/ Theaterpand (B) 250.000 / 25 x ½		5.000
1 p voor gehele jp		

Of afwijkende afschrijvingstermijn hanteren.

Mutatie bestemmingsfonds/ Exploitatieresultaat (SBL)	250.000	
a/ Bestemmingsfonds theater (B)		250.000
1 p voor gehele jp		

Bestemmingsfonds theater (B)	5.000	
a/ Mutatie bestemmingsfonds/ Exploitatieresultaat (SBL)		5.000
1 p voor gehele jp		

Indien in deze vraag geen bestemmingsfonds is gevormd, dan 2 punten niet toekennen.

Vraag 4 (4 punten)

Geef voor **2018** alle journaalposten in verband met
a. de kosten van deelname aan het lente-evenement en
b. het theater
en alle daarmee verband houdende gevolgen.

a. Kosten lente-evenement (SBL)	48.000	
a/ Liquide middelen (B)		48.000
1 p voor gehele jp		

Bestemmingsfonds theater (B)	48.000	
a/ Mutatie bestemmingsfonds/ Exploitatieresultaat (SBL)		48.000
1 p voor gehele jp		

b.		
Afschrijving theaterpand (SBL)	10.000	
a/ Theaterpand (B)		10.000
1 p voor gehele jp		

Bestemmingsfonds theater (B)	10.000	
a/ Mutatie bestemmingsfonds		
Exploitatieresultaat (SBL)		10.000
1 p voor gehele jp		

Indien in vraag 3 de vorming van een bestemmingsfonds achterwege is gebleven, ontbreken de onttrekkingen bij vraag 4a en b eveneens. Dit laatste is te beschouwen als doorwerkfouten. Derhalve dan 2 x 1 punt maximaal toekennen.

(Op grond van RJ 640.206 worden de lasten in enig jaar onttrokken aan het bestemmingsfonds in dat jaar. In de situatie van de stichting en het theater is het bestemmingsfonds na 21 jaar uitgeput.)

Vraag 5 (3 punten)

Geef een berekening van de baten uit de loterij die de stichting moet opnemen in haar jaarrekening **2017**.

Op grond van RJ 640.209 moet de stichting als baten uit de loterij het volgende bedrag verantwoorden:

Opbrengst verkochte loten	16.480	1 p
Waarde van om niet verkregen prijzen:		
2.900 – 1.000, de saldo-gift	1.900	1 p
Waarde verstrekte prijzen	<u>-2.900</u>	1 p
Baten uit de loterij	15.480	

Bij samenvoeging van de bedragen van 2.900 en 1.900 tot één post van -1.000 dan 2 punten toekennen, mits de omschrijving de lading dekt (bv. uitgave voor prijzen) Korting als omschrijving is onjuist.

Vraag 6 (4 punten, dwf vraag 5)

Geef voor **2017** alle journaalposten in verband met de loterij en alle daarmee verband houdende gevolgen.

Liquide middelen (B) inz verkoop loten	16.480	
a/ Baten uit de loterij (SBL)		15.480
a/ Liquide middelen (B) inz betaalde prijzen		1.000
2 p, 1 p per regel. LM samen beoordelen		

Mutatie bestemmingsreserve		
Exploitatieresultaat (SBL)	15.480	
a/ Bestemmingsreserve investeringen (B)		15.480
1 p voor structuur, 1 p voor bedrag		

Vraag 7 (6 punten)

Geef voor elke post van het eigen vermogen van de stichting per 31 december 2017 aan in welke categorie deze valt: besteedbaar of vastgelegd vermogen. Motiveer uw keuze door verwijzing naar de specifieke kenmerken van de desbetreffende post.

Algemene reserve

Besteedbaar vermogen 1 p

Het bestuur is bevoegd om zonder enige belemmering te kunnen beschikken over dit deel van het eigen vermogen binnen de doelstelling van de stichting. **1 p**

Bestemmingsreserve

Besteedbaar vermogen 1 p

Het deel van het eigen vermogen waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid gegeven door het bestuur die deze beperking ook weer kan opheffen. **1 p**

Bestemmingsfonds

Vastgelegd vermogen 1 p

Aan dit deel heeft niet het bestuur, maar hebben derden een beperking in de besteding aangebracht. Het bestemmingsfonds kan alleen worden aangewend voor de specifieke doelstelling die door derden is opgelegd, en kan alleen door die derden worden opgeheven of gewijzigd. **1 p**

Opgave 2 Diverse onderwerpen (33 punten)

Vraag 1 (2 punten)

Motiveer aan de hand van de IASB-regelgeving op welk moment BCD de opbrengsten van de verkopen van de maand april 2016 moet verwerken.

Antwoord

Opbrengsten moeten worden opgenomen als alle voorwaarden van IAS 18, alinea 14 zijn vervuld. **(1 p)**

Dat is voor deze verkopen in de maand april 2016 **(1 p)**.

Vraag 2 (3 punten)

Bereken de omvang van de teruggaveverplichting ultimo april 2016.

Antwoord

De teruggaveverplichting bedraagt 10% van € 8 miljoen, contant gemaakt voor een periode van 10 jaar. Dat is 800.000 **(1 p)** / $1,05^{10}$ **(1 p)** = 491.131 **(1 p)**.

In feite betreffen de laatste twee punten het op juiste wijze toepassen van contant maken waaronder het delen door (niet: vermenigvuldigen met) de verdisconteringsfactor.

Vraag 3 (3 punten, dwf vraag 1))

Geef in een journaalpost de verwerking van de verkopen in de maand april 2016.

Antwoord

Liquide middelen (B)	8.000.000		(1 p)
a/ Teruggaveverplichting (B)		491.131	(1 p)
a/ Opbrengst verkopen (WV)		7.508.869	(1 p)

Vraag 4 (4 punten)

Geef in een journaalpost de verwerking van de opbrengst verkopen in de maand december 2017. NB: De journaalpost van de kostprijs wordt niet gevraagd.

Antwoord

Liquide middelen (B)	9.550.000	(1 p)
Uitgestelde opbrengst spaarpunten (B)	450.000	(1 p)
a/ Uitgestelde opbrengst spaarpunten *) (B)	280.000	(1 p)
a/ Opbrengst verkopen (WV)	9.720.000	(1 p)

*) $7 \text{ miljoen} * 80\% * 5\% = 280.000$; de tweede en derde journaalregel mogen worden gesaldeerd.

Vraag 5 (3 punten)

Geef gemotiveerd aan of de drie vestigingen gezamenlijk dan wel afzonderlijk moeten worden aangemerkt als een kasstroomgenererende eenheid.

Antwoord

Een kasstroomgenererende eenheid is de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of groepen van activa (IAS 36 alinea 6) (2 p). Omdat de vestigingen in afzonderlijke gemeenten zijn gevestigd, mag worden aangenomen dat de instroom van kasmiddelen van deze vestigingen in ruime mate van elkaar onafhankelijk zijn. Daarom is elke vestiging afzonderlijk aan te merken als een kasstroomgenererende eenheid (1 p).

Vraag 6 (2 punten)

Wanneer is het verplicht om een impairmenttest uit te voeren voor de geactiveerde goodwill?

Antwoord

Op het moment dat er sprake is van een indicatie die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering (IAS 36 alinea 9) (1 p) alsmede tenminste jaarlijks (omdat op goodwill niet stelselmatig wordt afgeschreven, IAS 36 alinea 10b) (1 p).

Vraag 7 (6 punten)

Geef in een journaalpost aan hoe deze gebeurtenis moet worden verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening van BCD. NB: De overname van alle activa en passiva door de gemeente B heeft nog niet plaatsgevonden.

Antwoord

De boekwaarde van de activa minus verplichtingen van vestiging B is op dat moment € 3,9 miljoen. De realiseerbare waarde bedraagt € 2 miljoen (€ 3 miljoen minus € 1 miljoen aan verkoopkosten). Er is dus sprake van een impairmentverlies van € 1,9 miljoen. Dit verlies wordt voor zoveel mogelijk eerst afgeboekt van de geactiveerde goodwill. Daarna moet dit verlies worden toegerekend aan de andere activa, naar rato van de boekwaarde van elk actief (IAS 36 alinea 104), met uitzondering van de voorraden (IAS 36 alinea 2). Daarom is de journaalpost als volgt:

Impairmentverlies (WV)	1.900.000	(1 p)
a/ Goodwill (B)	1.500.000	(1 p)
a/ Bedrijfspannd (1p), $400 * 5.400 / 6.400$ (B)	338.500	(1 p voor bedrag)
a/ Inventaris (1p), $400 * 1.000 / 6.400$ (B)	62.500	(1p voor bedrag)

Het opnemen van andere posten dan Bedrijfspannd en Inventaris (zogenoemde "vreemde" posten) leiden tot 1 punt aftrek per vreemde post met een maximum van 2 punten aftrek.

Vraag 8 (7 punten)

Geef in een journaalpost de verwerking van de kosten van deze optieregeling in de **geconsolideerde** jaarrekeningen over **2017, 2018 en 2019**.

Antwoord

De kosten van de voorwaardelijke opties moeten worden toegerekend aan de 3 jaren 2017, 2018 en 2019. De afwikkeling van de opties is in aandelen (equity settled). Bij een equity settled share based payment wordt de reële waarde van de toegekende opties op het toekenningsmoment toegerekend aan de vestingperiode (IFRS 2 alinea 15). De totale kosten worden eind 2017 begroot op $24 * 1.000 * € 4 = € 96.000$. Hiervan wordt 1/3 toegerekend aan 2017.

2017

Kosten toegekende opties (WV) (1 p)	32.000		
a/ Eigen vermogen (B) (1 p)		32.000	(bedrag 1 p)

2018

Ultimo 2018 is de inschatting nog steeds: $24 * 1.000 * 4 = 96.000$. De toerekening aan 2018 is 2/3 van € 96.000 minus het bedrag dat in 2017 al is geboekt:

Kosten toegekende opties (WV)	32.000		
a/ Eigen vermogen (B)		32.000	
(1 p voor de gehele jp.)			

2019

De totale kosten van de optieregeling zijn ultimo 2019 bekend. Er zijn nog 26 managers die arbeidsprestaties verrichten voor deze opties. Daarom worden voor 26 managers de relevante kosten geboekt:

$26 * 1.000 * € 4 = € 104.000$. Er is al € 64.000 toegevoegd aan het EV, nu dus het restant:

Kosten toegekende opties (WV)	40.000		
a/ Eigen vermogen (B)		40.000	
(1 p voor de structuur, 2 p voor het bedrag)			

Vraag 9 (3 punten)

Geef in een journaalpost de verwerking van de uitgifte van aandelen in verband met deze optieregeling in de **geconsolideerde** jaarrekening over 2019.

Antwoord

De 25 managers storten in totaal $25 * 1.000 * 10$ op de uitgegeven aandelen.

Liquide middelen (B) (1 p)	250.000		
a/ Eigen vermogen (1 p)		250.000	(1 p voor bedrag)

Het eigen vermogen mag ook worden gesplitst:

Liquide middelen (B)	250.000		
a/ Aandelenkapitaal (B)		25.000	
a/ Agio (B)		225.000	

NB: Het terugnemen van de bij vraag 8 geboekte kosten van de manager die geen gebruik maakt van zijn optierecht is niet toegestaan (IFRS 2 alinea 23).

Opgave 3 Jaarrekening 2016 Ordina NV (33 punten)

Vraag 1 (4 punten)

- Beschrijf in algemene zin wat het effect van IFRS 16 zal zijn op de geconsolideerde **balans** en **winst-en-verliesrekening** van Ordina;
- Geef een indicatie van de omvang van de verplichtingen (gemeten naar de situatie ultimo 2016) die onder IFRS 16 anders verwerkt zullen worden dan onder IAS 17.

Antwoord

- Balans: operational leasecontracten die onder IAS 17 off-balance zijn worden onder IFRS 16 door de lessee verwerkt conform het huidige model voor financial lease contracten. In de balans wordt een (materieel) vast actief (recht van gebruik) geactiveerd en wordt de leaseverplichting opgenomen **(1 p)**.
In de winst-en-verliesrekening worden de operational leasetermijnen (huurlasten) die onder IAS 17 als (bedrijfs)kosten worden verantwoord, onder IFRS 16 vervangen door afschrijvingskosten (op het recht van gebruik actief) en rentekosten (op de leaseverplichting) **(1 p)**. (De leaseverplichting neemt af met de aflossing die is begrepen in de leasetermijnen);
- Blijkens toelichting 29 bedragen ultimo 2016 de operational leaseverplichtingen voor auto's en huurverplichtingen voor panden € 56,3 miljoen (=32,9 + 23,4) **(2 x 1 p)**.

Vraag 2 (9 punten)

- Geef de journaalpost die Ordina in 2016 heeft gemaakt vanwege de **last** van deze beloning;
- Geef de journaalpost die Ordina in 2016 heeft gemaakt vanwege de **uitkering** van deze beloning;
- Toon cijfermatig aan dat de leden van de Raad van Bestuur en het Executive Committee geen bedrag betalen voor de aan hen toegekende aandelen.

Antwoord

Zie geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen:

a. Personeelskosten	645	(zie ook toelichting 22)
a/ ingehouden winsten	645	
(1 p per boekingsregel, 1 p bedrag, totaal 3 p)		
b. Ingehouden winsten	394	
a/ geplaatst kapitaal	30	
a/ agioreserve	364	
(1 p per boekingsregel, 1 p bedragen, totaal 4 p)		

Jaarrekeningposten in de jp's onder a en b moeten overeenkomen met de desbetreffende posten in de casus, de jaarrekening zelf.

- Omdat de journaalpost onder b. (de uitkering) binnen het eigen vermogen blijft. Als de leden van de Raad van Bestuur en het Executive Committee een bedrag hadden moeten betalen was toename kapitaal en agio hoger geweest dan de afname (= terugboeking) van ingehouden winsten.
Of: een inkomende kasstroom uit hoofde van uitgifte van (of storting op) aandelen ontbreekt in het kasstroomoverzicht 2016.
(2 p)

Vraag 3 (8 punten)

- a. Geef de journaalpost die Ordina in de geconsolideerde jaarrekening 2016 heeft gemaakt vanwege de verwerking van winstbelastingen (inclusief de in 2016 betaalde belasting);
- b. Toon met een berekening aan dat tariefverschillen buitenland in 2015 en 2016 (nagenoeg) geen invloed hebben op de latente belastingvorderingen uit hoofde van gewaardeerde rechten op verliescompensatie.

Antwoord

- a. Winstbelastingen (WV) 4.022
a/ Ingehouden winsten (B) 13
a/ Acute winstbelastingen (B) 1.767 (=5.673 – 3.906)
a/ Latente belastingvorderingen (B) 462 (=17.859 – 18.321)
a/ Liquide middelen (B) 1.780 (KSO)
(1 p per boekingsregel incl bedrag, totaal 5 p)
- b. Het Nederlandse tarief over zowel 2015 als 2016 bedraagt 25%. De in de balans opgenomen 'Gewaardeerde rechten op verliescompensatie' (= latente belastingvorderingen) bedragen ultimo 2016 8.062 en ultimo 2015 16.365. De compensabele verliezen bedragen ultimo 2016 32,2 miljoen en ultimo 2015 65,5 miljoen. Dat betekent dat de latenties zowel ultimo 2016 als ultimo 2015 zijn gewaardeerd tegen een effectief tarief van (nagenoeg) 25%:
 $8.062/32.200 \cdot 100\% = 25,04\%$ en $16.365/65.500 = 24,98\%$, hetgeen overeenkomt met het Nederlandse tarief **(3 p g/f)**.

Vraag 4 (2 punten)

Geef de (in toelichting 18.1 te vinden) verklaring waarom deze pensioenkosten nihil zijn.

Antwoord

De toegezegd pensioenregelingen bevatten geen actieve deelnemers, dwz dat er geen werknemers meer zijn die nog pensioen opbouwen onder deze regelingen **(2 p)**.

Vraag 5 (6 punten)

- a. Geef de journaalpost die Ordina heeft gemaakt van de mutaties in de verplichtingen uit hoofde van de Nederlandse toegezegd-pensioenregelingen ad 47 (= 856 – 809). Gebruik als boekingsregels uitsluitend posten van de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening;
- b. Verklaar waarom de betaalde contributie werkgeversdeel ad 23 niet ten laste van de winst-en-verliesrekening is verwerkt.

Antwoord

a. Personeelskosten (WV)	19 (=169 – 150)
Ingehouden winsten (B)	51 (=744 – 693)
a/ Liquide middelen (B)	23
a/ Personeelsgerelateerde voorzieningen (B)	47

(1 p per boekingsregel incl bedrag, totaal 4 p)

- b. (In de winst-en-verliesrekening zijn alleen de rentekosten (169) en het verwachte rendement op activa (-150) verwerkt, per saldo 19. De betaalde contributie werkgeversdeel is daar geen onderdeel van.) De betaalde contributie werkgeversdeel betreft een uitgaande kasstroom (credit) van Ordina die (debet) leidt tot een toename van de activa terzake toegezegd-pensioenregelingen en dus niet leidt tot een last maar tot een afname van de pensioenverplichting (journaalpost: pensioenverplichting
a/ liquide middelen).

Anders gezegd: de werkgeversbijdrage betreft een storting van de werkgever in de fondsbeleggingen.

(2 p g/f)

Vraag 6 (4 punten)

- a. Verklaar waarom Ordina alleen in de **enkelvoudige**, en niet in de geconsolideerde balans wettelijke reserves moet aanhouden die zijn voorgeschreven in Titel 9 Boek 2 BW;
- b. Geef aan op grond van welke wettelijke bepaling Ordina de wettelijke reserve ad 5.672 in de **enkelvoudige** balans heeft gevormd (u hoeft het wetsartikel niet te noemen, een beschrijving is voldoende). Merk op dat in de **enkelvoudige** balans geen in eigen beheer vervaardigde software is opgenomen.

Antwoord

- a. Omdat alleen de enkelvoudige jaarrekening blijkens toelichting 33.1 wordt opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. IFRS erkent geen wettelijke reserves (2 p);
- b. Betreft een wettelijke reserve (voor niet uitkeerbare winsten van) deelnemingen (art. 2:389 lid 6 BW). Ordina heeft alleen financiële vaste activa (en latente belastingvorderingen) geactiveerd, geen in eigen beheer vervaardigde software/immateriële vaste activa. De financiële vaste activa betreffen deelnemingen in groepsmaatschappijen die zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Deze deelnemingen hebben in eigen beheer vervaardigde software geactiveerd die aangemerkt wordt als geactiveerde kosten van ontwikkeling. De (Nederlandse) groepsmaatschappijen moeten daarvoor een wettelijke reserve ontwikkelingskosten aanhouden (art. 2:365 lid 2 BW). Dit betekent dat die groepsmaatschappijen voor dat bedrag beperkt zijn in het doen van dividenduitkeringen. Vanwege die beperking moet Ordina een wettelijke reserve deelnemingen vormen. (2 p)